A sérült rendszáma: XB 67-35

A hűtőrácsot leemelve, az elektromosság vezetékei között, valami eszközzel az ajtókilincs kipiszkálásán működtek. Ezáltal a vezetékeket leszaggatták, tehát a kocsi üzemképtelenné vált. Én, a kocsi felelős gazdája, több napon át próbáltam a helyes visszakötést, a makói kirendeltségen is kísérleteztünk vele, de mivel minden vezeték egyszínű fekete, nehéz a saját helyét megtalálni. A villamosság jelenleg sem jó. Ha jár a kocsi, van világítás, ha leállítjuk, sehol semmi.

A 7-es AKÖV példája

Gyuris István, a 10-es AKÖV XB 67—35 rendszámú Robur tehergépkocsijának vezetője írta levelében az idézett sorokat a szerkesztőség címére. Hat napot volt szabadságon, közben ketten dolgoztak a kocsijával, s tönkretették annak villamosvezetékét.

Azt írja, az ilyen és hasonló „betörés" — ha egymagában nem is nagyon költséges — sokaságában jelentős károkat okozhat a népgazdaságnak. Ezt azonban nemcsak Gyuris Istvánnak, hanem minden gépkocsivezetőnek tudnia kellene.

A szolnoki 7-es AKÖV példáját emlegeti levelében, mint méltót a követésre. Ott dolgozott négy évig, s ezalatt mindössze két váltója volt. Olyan emberek, akik „igazán szerették a gépet". Megállapítása szerint a sűrűn cserélődő váltóknak nem érdekük, hogy a kocsi másnapra is kifogástalan állapotban legyen. Ezért ilyen a felelőtlenebbje, a kocsi gazdáját rendkívül bosszantó szabálytalanságokra képes.

Miért írta?

A 10-es AKÖV forgalmi irodájában előkerülnek az iratok.

Gyuris István neve mellett a jelzés, hogy szabadságon volt, s kocsija rendszáma más nevek mellé került. Ketten dolgoztak rajta. Január 14-én kezdett újra; a kimutatás tanúsága szerint mindjárt reggel, a rendes időben.

— Tehát nem lehetett üzemképtelen a kocsija — mondja *Lőrincz* István forgalomvezető. — De tessék, meg lehet nézni — teszi hozzá, s nyújtja is a könyvet, melybe a javításra adott kocsik rendszámát és hibáját vezetik be. Az XB 67—35-ös kocsi nincs sehol.

— Mi másért írta volna? Talán valami más „sérelmét" próbálja így „megtorolni". Ahogyan leírja, lehetetlenség. A Robur kocsinak például nincs is hűtője. Léghűtéses, tehát nem lehet hűtőrácsa sem.

A „fájó pont" megértést érdemel

Akkor miért írt volna ez az ember levelet? Levelet, mely kétségtelenül arról tanúskodik, hogy Gyuris István szereti foglalkozását, s munkaeszközét, a gépkocsit is. Nemcsak saját részére kér, amikor „fájó pont"-ként emlegeti ezt és a hasonló szabálytalanságokat, hanem figyelmeztetni akar mindenkit. Ez az ember leír meg nem történt dolgokat? És valóban ennyire nincs igaza?

Egy gépkocsivezető is elolvasta Gyuris István levelét.

— Óh, mindennapos dolgok ezek az AKÖV-nél! — mondta. — Igaz, hogy léghűtéses a Robur kocsi, de azért mégiscsak hűtőrácsnak hívják a kocsi elején a rácsot, hát minek nevezhetnék? Legfeljebb díszrácsnak. Aki ért a kocsihoz, el tudja képzelni, hogy a leírt módszerrel valóban meg lehet próbálni kinyitni a kocsi ajtaját.

Az tényleg túlzás, hogy üzemképtelen lett volna a kocsi, hiszen maga a gépkocsivezető írja, hogy ráért napokig javítgatni. Hogy nincs a kocsiról javítás bejegyezve ezekben a napokban, az éppen ezzel magyarázható. Nem olyan hibáról van szó, amely miatt nem lehetett volna dolgozni a kocsival. Úgy gondolhatta Gyuris István: majd menetközben, amikor van kis ráérő ideje, kijavítja maga is ezt a hibát.

S ezért a feletteseinek — a 10-es AKÖV illetékes vezetőinek — csak örülniük kellene. Nem azon gondolkozni, hogy mit akart megbosszúlni ez az ember levelével, hanem inkább azon, hogy méltón megbüntessék azokat, akik akarattal, vagy éppen nemtörődömségből ilyen hibákat elkövetnek.

Méry Éva

Az ásotthalmi tőzegbányából 3500 vagonnyit termelnek ki az idén

Az Ásotthalom község határában felfedezett lelőhelyen együttesen csaknem másfél millió mázsa lápföld, illetve tőzeg rejlik, csekély mélységben, maximum két és fél méternyire a felszín alatt. Kezdetleges eszközökkel már tavaly megindult a kitermelés, azonban most teljesen gépesítik a termelést. Rövidesen vágányhálózatot fektetnek le, amelyen csilléken mozgatják a kitermelt anyagot. A munkákat szervező Csongrád megyei Talajerőgazdálkodási Vállalat Miskolcon szerzett be egy kotrógépet, amelyet a hódmezővásárhelyi gépjavítóban 380 000 forint költséggel korszerű, vonóvedres kortógéppé alakítottak át. Ennek markolófeje egyszerre egy köbméter tőzeget emel majd a szállítóeszközökbe. Ezen kívül zetoros markolókat, hét darab Zetor-vontatót, hét billenőplatós pótkocsit, három szállítószalagot, s összesen negyven billenős csillét állítanak munkába az ásotthalmi „bányába".

Az idén a tervek szerint 3500 vagon anyagot termelnek ki a gépek segítségével. A tőzeget, lápföldet elsősorban a mezőgazdasági nagyüzemek hasznosítják majd.

D. B.

Új tanácstagokat választottak

Szeged két városi és három kerületi választókörzetében — amint erről lapunkban *más* beszámoltunk — *megüresedtek* a tanácstagi tisztségek. Ezért most vasárnap az öt választókörzetben *időközi tanácstag-választásokat tartottak.*

A 15-ös városi kerületben *Hofgesang* Pétert, a Hazafias Népfront Szeged városi bizottságának titkárát, a 45-ös városi választó kerületben pedig *Ördögh* Józsefet, az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság mérnökét választották tanácstaggá. A III. kerületi tanács 14-es körzetében a lakosság *Gyuris* István tanárt, a 20-as körzetben *Szentandrási* Lajos mérnököt, a 28-as körzetben pedig *Karla* Gyula fogtechnikust választotta az államhatalom helyi szervébe.

Szegen lóg a puska...

Félévzáró a Felszabadulás Tsz Vadásztársaságában

Vidám hangulatban ünnepelt szombaton este a szegedi *Felszabadulás Tsz Vadásztársasága* a járási tanács nagytermében. Volt is miért. Hagyományos zárszámadásos ünnepségüket tartották, amelyen *a „vadászfélév" eredményeit* értékelték és ünnepelték. Mint ismeretes: tavaly nyáron ez a társaság nyerte el a MAVOSZ ezüstserlegét, amely őket mint a megye legjobbjait illette meg. Már két esztendeje övék ez a serleg, és remélik, hogy az idei szezon végén is náluk marad.

Az eddigi eredmények mindenesetre biztatók. *Előnyül befogási tervüket 50 százalékkal túlteljesítették, s jelentősen több élőfácánt is fogtak be a megadott tervnél.* Pedig igen nehéz körülmények, esős idő, rossz útviszonyok gátolták a munkájukat. Eleget tettek a vadvédelemnek, a vadetetésnek is, méghozzá időben és megfelelően.

Mindezeknek az eredményeknek köszönhető, hogy a szombati összejövetelen *Szilágyi* Ernőnek, a Csongrád megyei tanács főagronómusának értékelő beszéde után *Lele* András, a vadásztársaság elnöke és *Csatári* Endre, a MAVOSZ megyei titkára bőséges pénz- és tárgyjutalmakat adhatott át. A vadásztársaság *28 tagja kapott pénzjutalmat,* mintegy 11 ezer forint értékben és *16-an értékes ajándéktárgyakban részesültek.*

Kitűnően sikerült az összejövetel, amelyen a vadásztársaság tagjai — többségükben szegedi, algyői, tápéi tsz-tagok — vidáman töltötték együtt az időt.

S mi következik ezután? A kérdésre ezt válaszolták:

— A vadász most már szegre akasztja a puskát, mert a vadetetés ideje következett el. Azaz mégsem egészen, mert nem feledkezünk el fontos kötelezettségünkről a dúvadirtásról...

REÁLIS FORINTOK — *romantikus utazás*

Az Ifjú Gárda Nevelőotthon világjáróiról

A történet 1964 tavaszán kezdődött. 130 fiú és lány — a szegedi Ifjú Gárda Nevelőintézetből — a Dóm előtt, a szabadtéri játékok színhelyén a hangszórókat szerelte. Aztán a Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet szőlőjében s kukoricatábláján csattant fel munka közben a kacagásuk. Dolgoztak a fajtakísérleti intézetben is.

Húszezer forint

S a társadalmi munka eredménye, 36 ezer 445 forint az intézet könyvelésének bevételi rovatába került. De már a kiadási rovatba is beírták ceruzával: 20 ezer forint külföldi társasutazásra.

— Az országban működő nevelőintézetek közül először vállalkoztunk arra, hogy csoportos külföldi túrára induljunk. Tervezés, szervezés után végre útrakeltünk — meséli Balázs Jenő igazgatóhelyettes. — A mi csoportunk — 19 lány és 2 fiú — Jugoszláviába indult, a másik 20-as „különítmény" pedig Csehszlovákiába, a Magas Tátrába.

Rákóczi sírjánál

— A Lomnici csúcsra is felmásztunk. Pechemre — nevet Herczeg Sanyi. — Fogadni akartam a fiúkkal, hogy legurulok a völgybe. De ők nem álltak kötélnek. Így futva tettem volna meg az utat. Csakhogy néhány lépés után elvágódtam s fogadás nélkül gurultam közel 150 métert. Olyan lettem, mint egy mozgó hóember. De takarítottunk is.

Csodálkozva nézek rá.

— Hogyhogy?

— Vittünk korcsolyát, hogy a Csorba tón csuszkálhassunk egy kicsit. De nagy volt a hó, s így először azt kellett eltüntetnünk.

— Mi volt az a nagy csomag, amit vittek?

— Koszorú.

— ?...

— Rákóczi Ferenc sírjára vittük. Amikor Kassán jártunk, megkoszorúztuk az emlékművet.

Napról napra

Rövid volt az idő, de jól szórakoztak a gyerekek, akárcsak azok, akik Jugoszláviában voltak. Szeretettel találkoztak útjukon, s azt mi sem bizonyítja jobban, mint a naponta érkező három-négy levél. Külföldi ismerőseik üzenetei.

— Belgrádban egy diákotthonban laktunk. Ott ismerkedtünk meg néhány jugoszláv, francia és más nemzetiségű egyetemistával — mondja Palásti Rozália. — Nehezen tudtunk beszélgetni, de azért kézzel-lábbal magyarázkodva megértettük egymást. A levelezés már könnyebben megy.

— Mi tetszett a legjobban?

— A nándorfehérvári vár, ahol az egyik éjszakát töltöttük és az esti Belgrád. Mintha nappal lett volna.

— S mikor hazaérkezett a két csoport, nap mint nap az utazás volt a téma. A hálókban már új terveket szőnek. Jó lenne újra utazni, világot látni.

K. A.

Természetnövelés — színes fénnyel

Színes megvilágítással növelhető a növények terméshozama — állapították meg az Agrártudományi Egyetem növényélettani tanszékén. Kísérleteiknél abból az ismert tényből indultak ki, hogy a növények nem egyformán nyelik el a különböző hullámhosszúságú színeket, s ezért a természetes fény egy részét nem bírják hasznosítani.

A vizsgálatokat laboratóriumban és szabadföldön végezték, hatféle színű fénycső, illetve műanyagfólia alatt. „Kísérleti alanyul" olyan kertészeti primőrnövényeket választottak, amelyeket üzemi méretekben is könnyen lehet fólia alatt termeszteni.

fenyegetőzésekre való tekintettel — megelőzendő a bekövetkező veszély — Nebela Sándor állandó zúzómunkásnak, valamint Krecsun Miklós, Vaum György, Horváth Mihály, Horváth József, Nyegrai Mihály és Persa Mihály bányamunkásoknak azonnali áthelyezését hozza javaslatba a következő okok miatt... Nebela Sándor zúzómunkás azon perctől fogva, hogy a jelenlegi rendkívüli állapotok bekövetkeztek... a zúzómű összes munkás személyzetét... lázító előadásaival leköti úgy, hogy ebből kifolyólag a munkateljesítmény, s így a termelés terén is november havában mintegy 30—40 százalékos visszaesésre számíthatunk. Nebelának fönt jelzett többi társai a bányaüzemnél szintén ezen eljárásokat gyakorolják, ti. a legveszélyesebb lázítók, azonban őket is Nebela irányítja... Nebela Sándor lázításaiból kifolyólag a munkások között a következő lázongások léptek föl: 1. A községi bíró ellen fordultak úgy annyira, hogy kénytelen volt lemondását beadni"...

A levél a továbbiakban beszámol arról, hogy a munkások jegyzőkönyvet intéztek „országos központjukhoz", amelyben a bányahivatali főnök és segédei eltávolítását követelik. S a levél így folytatódik:

„Mindezekből az tűnik ki, hogy Nebela egy igen közveszélyes ember, ki nevezett társaival karöltve igyekszik a rendet fölbontani, miért is sürgős áthelyezésüket ismételten tisztelettel javasoljuk. Áthelyezésük a munkásokra intőleg hatna egyrészt, míg másrészt eltávolítnók azon veszélyes elemeket, kik értelmetlen és félrevezető befolyásukkal őket megmételyezik. Végül tisztelettel megjegyezzük, hogy a lázításból kifolyó és esetleg bekövetkezhető veszélynek még most is elejét lehetne venni, ha a rend fenntartása érdekében legalább is 6 idegen fellegyverzett katona vagy csendőr rendeltetnék ki, annál is inkább, mivel a legközelebbi... csendőr őrs elmenekült, a községi elöljáróság pedig tehetetlen, s fenyítő eljárást egyáltalán nem gyakorolhat..."[2]

Ekkor tehát a lázító, szervező, „közveszélyes" Nebelától még csak áthelyezéssel próbált megszabadulni a tiszteletreméltó Bányahivatal.

Nebela egyébként már másfél évvel előbb, 1917 kora tavaszán keményen szembeszállt a bánya uraival. Rácz István nyugdíjas bányász részletesen elmondotta, hogy ebben az időben — 1917 kora tavaszán — kegyetlen éhinség volt ezen a vidéken. S miközben a bányászok legjobb esetben borsólisztből sütnek kenyeret, a lisztet pedig a bányászok jussából lopják. Egy éjszaka Nebela rajtakapott két vezető tisztviselőt, amint egy kisegítővel fölnyitják a raktárat, s négy zsák lisztet kiemelnek. A rajtakapottak hiába próbálták egy zsák liszttel megvesztegetni, — Nebela másnap megszervezte a liszt becsületes kiosztását a munkások között.

— Aztán innen kezdve megkezdődött az üldözése ennek a szegény embernek, ami utoljára kioltotta az életét — mondja Rácz Pista bácsi —

3

S 1920 őszén az országos sztrájk is megszerveződik. Igazgatói levél utasítja a bányafőnököt: „... Biztosítsák a munkásságot arról, hogy az igazgatóság saját iniciatívájából nem fog semmi megtorló rendszabályhoz folyamodni addig, míg a munkások tartózkodni fognak a zavargásoktól". Természetesen: a bányaigazgató hazudott. A sztrájk leverése után az erzsébetbányai hivatal a 756-os levelében jelenti: „A sztrájk elnyomására Désről ide vezényelt karhatalmi kirendeltség... november 2-án távozott."

S az igazgatóság is nyomban újra megváltozik. 5397-es, november 9-i levelében — amelyből egyébként kiderül, hogy a sztrájkot csak részben sikerült leverni — közli: „Mindazon munkások, akik folyó hó 4-ig nem jelentkeztek munkára, elbocsátottaknak tekintendők." Azt is tudja az igazgatóság, hogy milyen típusú, milyen jellegű sztrájk volt ez. Ugyanebben a levelében olvashatjuk: „...Ezen politikai jellegű sztrájk..."

Mit tudunk ebből az időszakból konkrétan Nebela Sándorról?

A 112/920-as október 29-i keltezésű levélnek van egy passzusa, amely így szól: „A Direcţia Generală a Minelor... rendelete értelmében újabb intézkedésig nem lesznek munkába fogadva a következő munkások:..." Hét bányaközpontból huszonnyolc munkás neve következik. Baiuti-ról (Erzsébetbányáról) öten: Mizsnyák István, Nebela Sándor, Chifor Lazar, Danila András, Serban Péter. A levél egyben fölhatalmazza a Hivatalt, hogy mindazokat a munkásokat, akik „a munkaadóval szemben ellenséges és illetlen (!) magatartást tanúsítanak, ne fogadja munkába"[3].

4

Nebela Sándor csak egy volt a sok közül. Tudunk arról, hogy „a sztrájk elnyomására Désről idevezényelt karhatalmi kirendeltség" három munkást — a letartóztatottak között fentebb megemlített Serban Pétert, valamint Csuk Józsefet (Ciuc Iosif) és Balogh Mártont lócára lefeszítve (öt—öt katona térdepelt rá egy-egy munkásra) — olyan iszonyúan megvert, hogy Balogh Márton néhány nap múlva belehalt a sebeibe...

Nebela Sándor családjáról még talán csak annyit, hogy fia, Ferenc — az a gyermek, aki kéthónapos volt a féllábú bányász meggyilkolásakor — többszörösen kitüntetett élbányász, ma nyugdíjban van, és ő az üzem egyik őre... Apját a hajdani őrök lőtték le. Most pedig ő védelmezi, ha kell, akár fegyverrel is, az építést, a szabadságot. S fia, ama Nebela Sándor unokája, ma Nagybányán középiskolás. Megnyerte a gyermekek tartományi rajzversenyét, és díjnyertes rajzai a mai bányáról bejárták a fél világot, Hollandiától Vlagyivosztokig.

Hat—nyolc nyelven „beszélnek" a szabadtéri játékokat népszerűsítő kiadványok

A napokban jelentek meg az Idegenforgalmi Hivatal orosz, angol és német nyelvű útikönyvei Szegedről, a rendkívül keresett *„Szegedi Képeskönyv"* idegen nyelvű változatai. Ezt követték a hivatal *Utmutató* című prospektusai a szegedi nyomda előállításában, mely röviden, de tartalmában pontosan felsorolja az összes szegedi idegenforgalmi szolgáltatásokat. Nyomdában van már Budapesten a hivatal 8 nyelven megjelenő közel százezer példányos színes szegedi leporellója, grafikai várostérképpel.

A szegedi nyomda készíti a hivatal *Szegedi Ünnepi Hetek* című műsornaptárát. Ez tartalmi ismertetőket is magában foglaló 6 nyelvű kiadvány.

Készülnek a hivatal kemping-zászlói, melyeket az itt táborozó autós külföldi vendégek kapnak majd ajándékba.

Az IBUSZ igazgatósága százezer példányos szegedi leporellót ad ki szerb és angol nyelven.

Külföldön is készülnek majd Szegedet és a játékokat ismertető kiadványok. Így az eddigi tárgyalások közül jelentős sikernek könyvelhető el, hogy Londonban az Academy Travel Ltd utazási iroda *Európai utak* című, négyezer példányos prospektusában fényképes anyagban foglalkozik Szegeddel és a szabadtéri játékokkal.

Az IBUSZ-on kívül egyéb utazási és társszervek a viszonosság alapján kiadványaikban foglalkozni szándékoznak Szegeddel. Jelentős, hogy most első ízben, 1965-ben a Londonban megjelenő *Európai Fesztiválok* jegyzékében szerepel majd Szeged. Mindezeken kívül természetesen a szabadtéri játékok igazgatósága és az Idegenforgalmi Hivatal együttesen és különkülön is sok tízezer egyéb hírverő anyagot jelentet meg; plakátokat, röpcédulákat és hirdetéseket.

G. Gy.